

УДК 746.3

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ВИШИВКИ В СУЧАСНОМУ ОДЯЗІ

Студ. В.Ю. Гукова, Г.В. Яводчак, гр. БДф-mt-17
Науковий керівник доц. О.О. Слітюк
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою даної роботи є аналіз особливостей застосування елементів слов'янської вишивки в сучасному одязі. Завдання: проведення аналізу використання елементів слов'янської вишивки, а саме української народної вишивки в сучасному одязі.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є слов'янська вишивка. Предметом дослідження є принципи застосування елементів слов'янської вишивки в сучасному одязі.

Методи та засоби дослідження. В процесі дослідження використано літературно-аналітичний, історіографічний, емпіричний метод дослідження.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Запропоновано підходи до застосування елементів слов'янської вишивки в сучасному одязі.

Результати дослідження. У найдавніші часи люди намагалися прикрасити свої вироби малюнками, складаючи з них дивовижні орнаменти. Намагаючись зрозуміти навколишній світ, значення природних явищ, люди зображали сили і образи природи символічними знаками, вірячи, що так їм вдасться задобрити суворі до них стихії і залучити добрі природні дари і явища, отримати захист. Вишивка - вид народної творчості, який зберіг найбільшу кількість стародавніх візерунків, розвинув їх якісно і застосовує з урахуванням їх символічного значення. Велика увага приділялася стародавніми людьми захисту тіла людини від зовнішніх злих впливів. Тканина отримувала захист від поганих сил у процесі її виготовлення, тому через неї вони не проходили, а ось краї одягу, відкриті для сторонніх очей, треба було захищати обереговими символами. Вишивали орнаменти на нагрудному розрізі сорочки, комірі, на краях рукавів або манжетах, на подолі, який було видно з-під верхнього одягу [1].

Вишиванка – це духовний зв'язок поколінь і носій вікових традицій. Українська вишивка існувала завжди, адже красиве вигаптуване вручну вбрання з задоволенням носили ще наші прабабусі. Був, щоправда, і такий період, коли національна вишита сорочка була призабута, але ці часи, на радість рукодільницям, вже в минулому. Не слід вважати, що вишита сорочка вимагає якихось складних комбінацій з іншим одягом. Так, колись її носили з довгою спідницею і спеціальним поясом (крайкою), але в наш час демократична мода дозволяє найрізноманітніші експерименти! Сучасні красуні навчилися вдало комбінувати вишиванки як з вечірніми спідницями, так і з джинсами і навіть шортами, вигадуючи оригінальні й цікаві образи на щодень [2].

Давні традиції української народної вишивки співзвучні з потребами сучасної моди. Використовують вишивки на традиційних тканинах, на джинсі та шкірі. Вишитими візерунками доповнюють від строгих офісних блуз до вечірніх суконь. Стилізація сорочок під старовину, сучасні техніки чудово пасують і до брюк, і до спідниць. Оздоблені сарафани та сукні різнокольоровою вишивкою по рукавах, коміру, низу вражають своєю різноманітністю та жіночністю. Поєднання різних видів мережок та білої вишивки надають фактурність та легкість. Сумки виконані з сірого льону, розшиті геометричними візерунками, вдало поєднуються з народним стилем в одязі. Невеликі розміри та зручність при пранні підходять як для жінок, так і для маленьких дівчаток. Пояси виконані зі шкіри або тканини з густою вишивкою пасують до сорочок та суконь. Дуже модним є прикрашання вишивками та бісером джинсового одягу. Поєднання різних технік вишивання та вирізування, створення цілих сюжетів (найчастіше на задній частині курток) роблять звичайний одяг неповторним [3]. Великі картини, невеликі зображення, скромні і розкішні вишиті полотна; схеми вишивки хрестиком, бісером, перлами або іншими декоративними

елементами; чорний колорит, збагачений яскравими відтінками жовтого, малинового, коралового, зеленого, фіолетового, натуральні полотна льону різної фактури з рясним декоруванням та забута вже сьогодні техніка вишивання «колодками» - різноманіття сучасних вишитих рішень дивує. Орнаментація українських сорочок органічно поєднана з кроєм, тому часто важко розрізнити прикрасу від способу зшивання, що часто виконує подвійну функцію. Так наприклад рукава чоловічих сорочок на Полтавщині та Дніпропетровщині пришиваються до станка спеціальною мережкою [4]. Такими ж є і чернігівські розшивки червоною та синьою заполоччю. На Поділлі усі шви як чоловічих так і жіночих сорочок з'єднані мережкою. Перехідними від швів до оздобу є мережки, найпростішою формою яких є рубець. Кількість оздоблень на сорочці залежить від того чи це буденна чи святкова сорочка. Основними способами виконання орнаменту були: занизування червоною заполоччю переважно геометричним орнаментом (Полісся), підбір червоною та синьою заполоччю геометризованим рослинним орнаментом (Київщина, Чернігівщина), вирізування та настил білими або сировими нитками (лиштва) геометризованим рослинним орнаментом (лівобережна та південна Україна), низь чорного або червоного кольору (Поділля, Покуття, Гуцульщина, Лемківщина, Закарпаття, Буковина), мережки, хрестик [5].

На одязі популярні такі мотиви: флористичні; фантазійні і казкові; анімалістичні. Сьогодні наші національні мотиви чітко прослідковуються у відомих світових колекціях. Багато іноземних визнаних брендів і дизайнерів, як: Valentino, Готьє, Джона Гальяно, Guccі, Dolce&Gabbana прикрасили свій одяг вишивкою, в тому числі й українськими орнаментами і візерунками.

Українські дизайнери вже давно у своїх модних колекціях використовують елементи українського національного вбрання і традиційні орнаментами: Колоритні образи сучасних українок у стилі етно – святкові та повсякденні – творять у своїй так званій світлиці (студії бренду SVITLO) Наталія Шевчук і Світлана Кубрак. Дизайнери пропонують вбиратися в речі з вплетеними стародавніми елементами, а доповнювати образ пишними коралями, вінком. Сукні з вишивкою, керсетки з яскравими орнаментальними елементами та "петриківським розписом", костюми з рослинними орнаментами – етнічні елементи цікаво виглядають в діловому, вечірньому і, звісно, буденному одязі. Як приклад – вбрання від івано-франківської дизайнера Любці Чернікової.

Елегантне вбрання або ж одяг в стилі “кежуел” заграють по-новому, якщо їх доповнити етнічними аксесуарами – не обов'язково браслетом, намистом чи вінком. Дизайнер Анна Марчук радить йти далі – обирати вишиті сумочки, клатчі та взуття ручної роботи, що цвітуть яскравими українськими квітами.

Висновки. Отже, в результаті дослідження актуальності елементів слов'янської вишивки в сучасному одязі, розвиток національної моди є важливою умовою одночасної модернізації етнічного та збереження її культурної самобутності. У сучасному суспільстві мода виконує специфічні, властиві тільки їй функції: надає різноманітність культурних зразків, впорядковує перехід від минулого до майбутнього, підтримує інновативний характер культури, змінює престижність художніх характеристик об'єктів. Завдяки цьому вона може впливати на сприйняття, збереження та популяризацію національних традицій.

Ключові слова: слов'янська вишивка, символіка, традиції народу, кольори, візерунки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. <https://espresso.tv/article/2015/08/20/vid-sharovar-do-kamuflyazhu-z-vyshyvkoju-suchasne-etno-vid-ukrayinskykh-dyzayneriv>
2. <https://uamodna.com/articles/ukrayina-nadyhae-vyshyvanky-na-svitovyh-podiumah>
3. <https://www.nasze-slowo.pl/narodna-vishivka-nevicherpne-dzherelo>
4. <https://handmadebase.com/uk/Slavic-charms-stitch-charts-Thai/>
5. <https://www.ar25.org/article/slovyanski-symvoly-oberegy.html>